

Sterke en goed opgeleide leraren voor kwaliteitsvol onderwijs

Vlaams minister van Onderwijs Smet gaf vorig jaar zes beleidsgroepen de opdracht voorstellen uit te werken om de knelpunten van de lerarenopleiding aan te pakken. De beleidsgroepen werden samengesteld uit experts. Het COV werkte actief mee in alle werkgroepen. Op 5 juni 2014 werd het eindverslag voorgesteld (1). Het geeft een belangrijke aanzet voor mogelijke beleidsopties. Het COV vraagt aan de nieuwe Vlaamse regering om in overleg met alle actoren onmiddellijk het beleidsproces te starten. Het COV stelt daarbij drie prioriteiten.

Aanvangsbegeleiding

Wie de lerarenopleiding gevolgd heeft, komt aan de meet met een aantal startcompetenties. Die competenties worden verder uitgediept en groeien in de vruchtbare schoolgrond. Wie pas voor de klas staat, heeft een flinke duw in de rug nodig. Een 'aanvangsbegeleiding' of noem het een wegwijs-, werk- en leerbegeleiding kan die structurele ondersteuning zijn. Die aanvangsbegeleiding moet ingebed zijn in een professionele en open leercultuur in de school. Als een startende leraar kan groeien in een relatie van vertrouwen dan voelt hij/zich veilig en brengt hij/zij nieuwe ideeën binnen in de school.

Of een aanvangsbegeleiding kans tot slagen heeft, hangt af van een aantal voorwaarden: een groter professionaliseringsbudget voor scholen, een stabielere aanstelling voor starters, ruimte voor begeleidingsactiviteiten in de opdracht van de startende leraar en professionalisering voor wie bij de aanvangsbegeleiding betrokken is.

Oriënteringsproces

Het COV ziet geen heil in een bindende toelatingsproef voor wie de lerarenopleiding start. We kiezen voor een oriënteringsproef, of nog beter: een oriënteringsproces. Zo'n proces moet toekomstige leraren kunnen scouten op basis van inhoud én pedagogische kwaliteiten. Een instapproef kan duidelijk maken of kandidaat-studenten de nodige bagage hebben om de opleiding met voldoende slaagkansen te starten. Als de sprong tussen het secundair onderwijs en een professionele bacheloropleiding te groot is, kan de student een goed uitgewerkt schakel- of brugtraject volgen. De studiepunten van de lerarenopleidingen kunnen niet gebruikt worden om ernstige tekorten in voorkennis te remediëren. Daar is een voorbereidend traject beter geschikt voor.

Startbekwaamheid

Het diploma van de lerarenopleiding moet staan voor wat het aangeeft: de leraar startbekwaam maken. Wie start als leraar kleuter- en lager on-

derwijs moet inzetbaar zijn in alle leergebieden en in alle leerjaren. De basiscompetenties, ingedeeld in tien functionele gehelen, zijn een goed kader. Het geeft aan wat een leraar nodig heeft om op een verantwoorde wijze te kunnen starten. Alle tien functionele gehelen zijn belangrijk voor het opleiden van leraren.

Het bepalen van beheersingsniveaus mag niet betekenen dat de lat voor de uitstroom van de lerarenopleidingen naar omlaag wordt gehaald. Wie afstudeert, moet in elk geval het vooraf bepaald minimumniveau bereikt hebben. Tekorten kunnen niet getolereerd worden. Ook moet de eindevaluatie in de lerarenopleiding een holistisch beeld geven van de afgestudeerde. De competenties mogen geen afvinklijst worden. Je wordt geen leraar door het opstapelen van afzonderlijke deelcompetenties. Leraar zijn vereist de geïntegreerde beheersing van alle basiscompetenties in diverse onderwijscontexten. Goed onderwijs wordt gedragen door de leraar als persoon. Daarom pleit het COV voor een lerarenopleiding die sterk investeert in de ontwikkeling van de professionele identiteit van de leraar.

De leer- en ontwikkelingsprocessen van studenten tijdens de lerarenopleiding hebben niet alleen te maken met het verwerven van 'technische' kennis en vaardigheden. Het is de professionele identiteit die uiteindelijk zal bepalen of een leraar het beroep blijvend kan waarmaken. ■

(1) www.cov.be